

VIATA INDUSTRIALA

IPARI VIATA

REVISTA PENTRU APARAREA TUTOROR INTERESELOR INDUSTRIALE
ALTALANOS IPARI ERDEKEKET SZOLGALÓ KÖZGAZDASÁGI LAP

PREȚUL ABONAMENTALUI:

Pentru mici industriși ... 240.— Lei
Pentru orice societăți, bănci, mari întreprinderi, pe un an Lei 1000.—

Felelos szerkeszto és kiado:

KÖRÖSY ÁRPÁD

Szerkesztősej és kiadóhivatal:

Cluj, Str. Gh. Dima 2. (Minorita-u)

Inregistrat Trib. Cluj No. 71. Dos 3868.

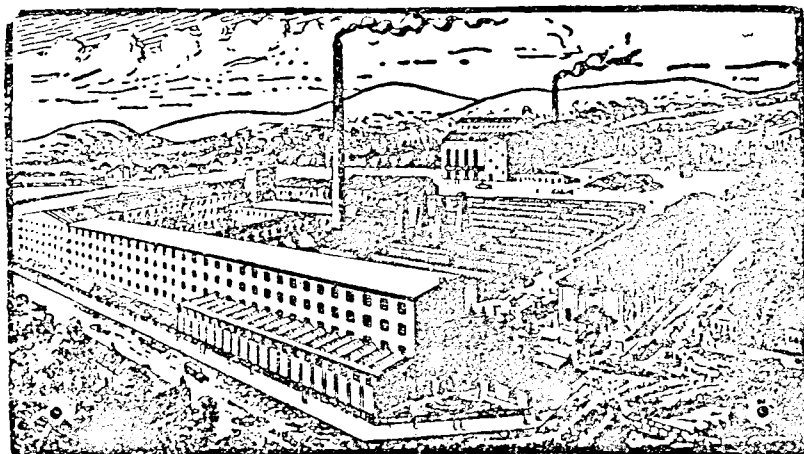
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Iparosoknak egy évre ... 240.— Lei
Bankok, részvénytársaságok, gyárak és nagykereskedőknek 1000 Lei.

SCHERG

a legujabb legszebb és legjobb szezon különlegességeket hozza
**férfi öltöny, ulster férfi és női-
kabát valamint ruhaszövetekben**

**Plaidek,
takarók,
szőnyegek**

**Gyári lerakat: CLUJ,
Piața Unirii 22. szám.**

HERMES

KÖNYVNYOMDA

*A legolcsóbban és
legszebben készíti
mindennemű nyomdai
munkákat. - Iparosok
és kereskedők, támo-
gassák az Ipari Élet
kiadóhivatala nyom-
dáját, mert ezzel la-
pukat erősítik.*

CLUJ-KOLOZSVÁR

Strada Gh. Dima 2. szám (Minorita-utca)

Fülöp Ferenc

viz- és villanyszerelési vállalata

CLUJ

Strada Bratianu No. 27

Viz- és villanyszerelési munkálatokat a legpontosabban és legolcsóbban készít

Jó reklámhoz

Jó klisék!

t. tizián-tól
Fémcimké

Mindennemű

könyvkötői

munkákat a leg-
egyszerűbbtől a
legdisebbig, a
szolid áron készít

BLAU

könyvkötészete

CLUJ

Str. Minorijilor No. 4.

A „PARC”

szanatorium gyógyfürdője bevezette a valódi pöstyéni iszapfürdőt, specialis pöstyéni berendezéssel. Teljes pöstyéni fürdő, egész- és részpakolások mindennemű reumatikus betegségek ellen!
Cluj, Calea Moşilor 64.

Megjelent!

Cluj város legújabb pontos

uccanévjegyzéke és térképe

román-magyar és magyar román szöveggel, csinos zsebben hordható füzetben
A kettő együtt **10 lei**. Külön-külön is kapható **5-5 leiért**, a kiadónál
Polonyi Albert és **Társaság** Minorijilor 2. és a tőzsdékben.

Legújabb kiadás!

VIAȚA INDUSTRIALĂ

IPARI ȚELET

REVISTĂ PENTRU APĂRAREA TĂTOROR INTERESELOR INDUSTRIALE
 ȚLTALĂNOS IPARI ȚRDEKEKET SZOLGĂLÓ KÖZGAZDASĂGI LAP

PREȚUL ABONAMENTALUI:

Pentru mici industriști ... 240.— Lei
 Pentru orice societăți, bănci, mari întreprinderi, pe un an Lei 1000 —

Felelos szerkesztő, és ki. do:

KÖRÖSY ȚRPĂD

Szerkesztőse- és kiadóhivatal:
 Cluj, Str. Gh. Dima 2. (Minorita-u)
 Inregistrat Trib. Cluj No. 71. Dos. 3768

ELŐFIZETÉSI ȚRĂK:

Iparosoknak egy évre ... 240.— Lei
 Bankok, részvénytársaságok, gyárak és nagykereskedőknek 1000 Lei.

Az új társadalombiztosító törvény

A hivatalos lap december 22-iki számában jelent meg a fenti nagyfotosságu törvény mintegy 47 oldal terjedelemben. A törvényt teljes egészében fogjuk olvasóinkkal ismertetni, azonban tekintettel annak terjedelmére ez csak több folytatásban, — kivonatossan — lehetséges. Mivel a törvény január hó 1-én már életbe is lépett, a legfontosabb tudnivalókról óhajjuk most olvasóinkat tájékoztatni.

A törvény mindenekelőtt pontosan meghatározza azokat a személyeket, akik kötelező biztosítás alá tartoznak. Ezt a részt mostani számunkban teljes részletességgel fogjuk ismertetni A kiterjesztett és megnagyobbított ellenszolgáltatásoknak megfelelően, a törvény a biztosítási járulékot is átcsoportosítja és a biztosítottak számára nyolc osztályt állít fel. Erről a törvény 83. szakasza intézkedik az alábbiak szerint:

83. szakasz.

A járulékfizetési osztályokat, a biztosítottak középfizetéseit és havi vagy heti járulékokat az alábbiak szerint állapítják meg:

I. osztály. Magában foglalja az inasokat, a fizetésnélküli gyakornokokat és általában mindazokat, akik fizetést csak természetben kapnak. Ebben az osztályban a középfizetés 17 lej naponta, a heti járuléka 8 és a havi járuléka 34 lej. A TBC járuléka heti 2 és havi 8 lej.

II. osztályba tartoznak azok, akik bezárolag 39 lej napi, vagy 999 lejig havi fizetést huznak. A biztosított középfizetés napi 30 és havi 750 lej. A heti járuléka 14 s a havi 60

lej. A TBC járuléka heti 2 és havi 9 lej.

III. osztály középfizetéseinek értéke napi 40—59 lej. vagy havi 1000—1499 lej között mozog. A biztosított középfizetés napi 50 vagy havi 1250 lej. A heti járuléka 24, a havi járuléka 100 lej. A TBC járuléka heti 2 és havi 8 lej.

IV. osztályba tartoznak a napi 60—79 lej, vagy havi 1500—1999 lej fizetések. A biztosított középfizetés napi 70, vagy havi 1750 lej. A heti járuléka 34 lej s a havi járuléka 140 lej. TBC járuléka hetenként 4 lej, vagy havonta 18 lej.

V. osztály. Magában foglalja a napi 80—99 lej, vagy havi 2000—2499 lej fizetéseket. A biztosított középfizetés napi 90, vagy havi 2250 lej. A heti járuléka 42 s a havi járuléka 200 lej. TBC járuléka hetenként 4 lej, vagy havonta 18 lej.

VI. osztály. Ide tartoznak a napi 100—159 és havi 2500—3999 közötti mozgó fizetések. A biztosított középfizetés napi 130 lej, vagy havi 3250 lej. A heti járuléka 62, s a havi járuléka 260 lej. TBC járuléka heti 6 lej, vagy havi 26 lej.

VII. osztály. Magában foglalja a napi 160—200 és havi 4000—5000 lejig terjedő fizetéseket. A biztosított középfizetés napi 180, vagy havi 4500 lej. A heti járuléka 86 s a havi járuléka 360 lej. TBC járuléka heti 6 lej, vagy havi 2 lej.

VIII. osztály. Magában foglalja a

napi 200, vagy havi 5000 lejen felüli fizetéseket. A biztosított középfizetés napi 220 vagy havi 5500 lej. A heti járuléka 100 és a havi járuléka 400 lej. TBC járuléka heti 8 és havi 36 lej.

A törvénynek további lényeges intézkedése, hogy kötelező biztosítás alá tartoznak min. azok a fizetéses alkalmazottak, akiknek rendszeres havi jövedelmük 8000 lejt meg nem halad. A járulékokat az I. osztályban a munkaadó, a többi osztályokban a munkaadó és alkalmazott közösen egyenlő arányban fizetik. Minden biztosított számára kötelező a biztosítási könyvecske megszerzése, mely a kiállításától 3 évig érvényes. A munkaadó nem fogadhat szolgálatába olyan alkalmazottat, akinek nincsen meg a biztosítási könyvecskéje. A 99. szakasz szerint azok a munkaadók, akik több, mint 5 alkalmazottat foglalkoztatnak, nyolc nap alatt kötelesek bejelenteni a Társadalombiztosítónál alkalmazottaik távozását, vagy munkába állását és minden hónap utolsó napjától számított 15 nap alatt kötelesek egy fizetési kimutatást betérjeszteni, amelyen egyszersmind kiszámítják a biztosítási járulékot is. A kimutatás beadásakor kell lefizetni a pénztárnál a járulékok összegét. Ezek volna a törvény legfontosabb intézkedései, emelyeket minden érdekeltnak már most ismernie kell s ezek után rátérhetünk a törvény részletes ismertetésére.

1. szakasz.

„Jelen törvény foglalkozik:
 a) betegség, vagy anyaság, idejére, baleset, rokkantsági, agkori és

halálesetre szóló biztosítás megszervezésével;

b) betegséget, balesetet és rokkantságot előidéző okok megszüntetésével és megelőzésével;

c. a magánvállalatok mellett létesült nyugdíjintézetek felügyeletével és ellenőrzésével."

2. szakasz.

"A törvényben megszervezett biztosítási kötelezettség alá tartoznak az alább felsorolt személyek, tekintet nélkül az alkalmazás jogi természetére, időtartamára, a munka ellenszolgáltatási vagy fizetési feltételekre, ha a biztosítandó személyek rendszeres havi jövedelme a 8000 lejt meg nem haladja. A biztosítandó személyek a következők:

a) nyilvános és magán, vagy egyes, ipari és kereskedelmi vállalatok fizetési alkalmazottai;

b) a mezőgazdasági iparban működő fizetési alkalmazottak a mezőgazdaság fejlesztéséről és megszervezéséről szóló törvény végrehajtási utasításában lefektetett elvek szerint;

c) mezőgazdasági vállalkozásokhoz tartozó üzlet (raktár) helyiségekben foglalkoztatott fizetési alkalmazottak (városokban);

d) városokban, vagy azok közvetlen közelében levő kertészeti vállalkozásokban tevékenykedő alkalmazottak;

e) motorerővel működő mezőgazdasági gépeknél és a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos műhelyekben dolgozó alkalmazottak;

f) egyesületek, alapítványok, hivatásos szakmai szervezetek és bármilyen társaság alkalmazottai, tekintet nélkül arra, hogy fenti intézmények nyereszkedési célból alakultak-e vagy sem és, hogy jogi személyiséggel bírnak-e;

g) betegek, nyomorékok, szükségét szenvedők és gyengelméjük ápolásával foglalkozó intézmények fizetési alkalmazottai;

h) a különféle hatóságok és közszolgálatok által saját kezelésben vagy másképpen végrehajtott közhasznú munkálatainál foglalkoztatott fizetési alkalmazottak;

i) szabadfoglalkozásuak alkalmazottai;

j) a Társadalombiztosító intézmény olyan személyzete, amely nem tagja az általános nyugdíjpénztárnak;

k) a cselédszemélyzet, tekintet nélkül arra, hogy hivatási szempontból minősítése van-e vagy sem és hogy milyen célra használják fel őket;

l) az 1933 február 15-ig a munkabíráskodás létesítéséről és megszervezéséről szóló törvény szerint

azok a véglegesített munkások, akik legalább egy éven át már kötelező biztosítás alatt állottak, továbbra is; ha fizetésük a havi 8000 lejt meghaladná.

Fenti felsorolás nem korlátozott és kötelező biztosítás alá tartoznak mindazok, akik fent megjelölt határérték alatti fizetést huznak és a 6. szakasz alapján a biztosításból kizárva nincsenek.

3. szakasz.

"Hasonlóképpen kötelező biztosítás alá tartoznak:

a) a mesterségek gyakorlásáról és a hivatásbéli kiképzésről szóló törvény alapján minősülő munkaadó iparosok;

b) azok az iparosok, akik saját számlára, egyedül, családtagjaik vagy inasok segítségével megbízóik lakásán dolgoznak (önálló munkások);

c) mindazok, akik más személyek rendeltéből és számlájára lakásukon vagy másutt, — ahol a munkaadói felügyelet gyakorolható, — munkálatokat hajtanak végre, még akkor is, ha ők maguk szerzik be a nyersanyagot (otthon dolgozó munkások, alvállalkozók stb.);

d) gépkocsivezők, bérkocsisok, általában mindazok, akik városokban saját járműveik felhasználásával díjazott szállításokat bonyolítanak le.

e) a 27. szakaszban megjelölt vállalkozások mellett időszakos jelleggel működő olyan fuvarosok, akiknek saját járműük van és mint önálló munkások vétetnek figyelembe;

f) házaló kereskedők, hordárok és küldöncök, akik városokban hatósági engedély alapján fejtenek ki tevékenységüket."

4. szakasz.

"A fizetési alkalmazottakhoz hasonló módon kötelező biztosítás alá tartoznak:

a) a 2. szakaszban megjelölt vállalkozások és intézmények kihasználási céljaira működő olyan fuvarosok, akik állandóan saját járműveikkel szállításokat bonyolítanak le;

b) vágóhídi munkások, kikötői, közraktári, állomási vagy légikikötői munkások és fuvarosok, akik csoportosan egy vagy több munkaadó számára dolgoznak;

c) inasok, gyakornokok és mindazok, akik készpénz fizetés nélkül állanak alkalmazásban valamely munkaadónál és csupán természetbeni javadalmazásuk van;

d) mindazok, akik százalékos, jutalékos vagy más hasonló javadalmazást huznak;

e) a munkaadó családtagjai, — a feleség kivételével —, akik szokott módon a vállalkozásban közreműködnek, még akkor is, ha fizetésük nincsen."

5. szakasz.

"Állandó készpénzfizetéssel, jutalékkal, vagy valamely más módon két vagy több munkaadó által javadalmazott fizetési alkalmazottak csak akkor tartoznak kötelezően biztosítás alá, ha összjövedelmük havi 8000 lejt meg nem halad."

6. szakasz.

"Kötelező biztosítás alá nem tartoznak: a) az általános nyugdíjpénztár kötelékébe tartozó fizetési alkalmazottak;

b) közintézmények, szolgálatok és vállalkozások fizetési alkalmazottai; általában azok, akiket a jelen törvényben írt veszélyek ellen különleges törvények alapján már biztosítottak;

c) az általános nyugdíjpénztár nyugdíjasai;

d) azok, akik valamely közhatóságtól vagy vállalkozástól olyan rokkantsági nyugdíjat kapnak, amely jelen törvény szellemében teljes értékűnek tekinthető;

e) a 2. szakaszban említettek kivételével a mezőgazdasági fizetési alkalmazottak;

f) a királyi kulturális alapítványok, koronauradalmak és a Nemzeti Bank fizetési alkalmazottai;

g) tényleges katonai szolgálatban állók még akkor sem, ha díjazott ipari vagy kereskedelmi munkát végeznek az illetékes katonai hatóság rendelkezéséből kifolyólag;

h) fogságban lévők még akkor sem, ha díjazott munkálatokat hajtanak végre;

i) nyilvános hivatásbéli és felsőbb iskolák növendékei, akiknek — habár tanulmányaik folytatása közben díjazott munkákat végeznek, — ez a foglalkozás elméleti tanulmányaik kiegészítését képezi;

j) szabadfoglalkozásuak még akkor sem, ha állandó jellegű szolgálati viszonyban állanak;

k) a különféle vallásfelekezetek fizetési alkalmazottai;

l) idegen államok képviselőinek és bizottságainak személyzete;

m) mindazok, akik 55 éves életkorukig a kötelező biztosításban részt nem vettek;

n) mindazok, akik saját erdejükből, saját szükségleteikre, vagy eladási célból termelnek ki fát, feltéve, hogy ezt egyedül, vagy kizárólag családtagjaik segítségével végzik el."

Az 1938-ik évről

elég sok rendezetlen problémánk maradt vissza és az újesztendő tömegestől szórja elénk szarujából az újakat. Most nem beszélünk arról, hogy a múlt év életszínvonalunkat minden téren a fagypontra alá nyomta és az újesztendő még kilátástalanabb időt ígér az előbbi éveknél. De beszélünk kell nagy általánosságban azokról a súlyosabb természetű ügyekről, melynek ésszerű megoldása után, talán enyhíthetünk sorsunkon.

a gazdasági helyzet feljavítása érdek.

Minden téren tompíthattuk volna a múlt évben kapott ütések súlyát, ha az iparosságot aléltóságából sikerült volna magához téríteni. A sok próbálkozásnak csak részlet sikerei voltak. Itt-ott megindult a szervezkedés, szövetkezetekbe való tömörülési mozgalom, de nem volt kiható ereje. Az 1939 esztendőben ezt fokozott ütemben kell folytatni, mert csak így tudhat bajain segíteni. A kormányhatalomnak pedig minden lehető módon és eszközzel elő kell segítsé, hogy az iparosságnak legyen fóruma, ahol bajait elpanaszolhatja és ahol orvosolják is. A múlt évben világszerte megindult fegyverkezésre és hadsereg felszerelésre az államok rengeteg pénzt költöttek és költenek ma is. Így volt ez nálunk is.

Ha az iparosságot megszervezve találja ez a folyamat, akkor ők is megfelelő módon profitálhattak volna belőle. Így csak a nagyipar és a nagy kereskedelem vágta zsebre a rengeteg milliókat.

A céhek megalakulása után a megválasztott új vezetőség meg kell kezdje tárgyalásait a kormány-

Évek óta az egész társadalom — különösen az ipar és kereskedelem, egy óriási hangyadombhoz hasonlít, amelyekbe csintalan gyermekek belerugdostak és a megbolygatott hangyák ezrei idegesen szaladgálnak jobbra-balra.

Az ipar és kereskedelem is idegesen kapkod jobbra-balra, mert a mostoha sors napról-napra bele rug. Minket iparosokat elsősorban

nyal, hogy mindazon felszerelést és cikkeket, melyeket kézműiparosok is elkészíthetnek (ruházzati bőr- ipari, asztalos és fémpipar) kizárólag ezek részére tartsa fenn. Adjon részükre nyersanyagot és pénzt. Ezáltal a kisipar foglalkoztatva van a munkanélküliek lassan felszívódnak, a közterhek is jobban pontosabban tudja tőlük inkasszálni.

Minden városban lehet ilyen műhelyeket felállítani, ahol a kisiparosok vezetése mellett a munkások százait lehet foglalkoztatni és kereset-hez juttatni. Legalább azokból a megszámlálhatatlan milliárdokból a bel- földi kisipar is részesül.

Tiltakoznunk kell minden olyan intézkedés ellen, amely a kisiparost munkaalkalmától és keresettől üri el. A nyáron például az egész ország területén számtalan eset fordult elő, hogy akkor, amikor az építőipari szakmunkások és kismesterek tétlenül lézengtek, az alantós közegek ingyenes munkaerőkkel végeztették speciális szakmunkákat ott is, ahol ezekre megvolt a pénzügy fedezet.

Adókkal és taxákkal

bőven elvagyunk látva. Ugy vagyunk vele, mint annak idején a harctéren az élelemmel. Az éhségtől szédelegtünk és mikor végre megérkezett az ételmezt szállító szekér, kenyér helyett tetűzsírt kaptunk, hogy hizlaljuk őket vele, mert egyetlen egy se pusztult el tőle.

Mi munkaalkalmat és közterhek könnyítését várjuk és e helyett terheink súlyosbodnak és szaporodnak.

Ebben az évben a kisiparosokat az adóvállomások benyújtása után új kategóriákba fogják beosztani. Már most felhívjuk az iparosság vezetőit, hogy keressenek érintkezést a ható-

ságok vezetőivel, hogy minden egyes szakma delegálja helyet kapjon az adókérvető bizottságba, hogy elkerülhető legyen sérelmes és téves adókérvetés.

Szervezkedés

Szervezkedünk, már jó pár éve. Rengeteg szervezetünk van, ebbe se szenvedünk hiányt — csak hogy — egyik se ér egy jukas banit sem. Nem tud tovább jutni a megalakulásnál.

Ezt előzőleg izgalmas propaganda — néha — fejbeverés előzi meg, végre megalakul a tisztikar, ezzel el is

végezte teendőit, egy évig pihen bábérain — és azután újra tisztikar választ. Az elmúlt évben több mint 60 különböző egyesületnek közgyűlésén vettem részt. Parázs- és sokhelyen a brutálításig menő vitakozások folytak olyan kérdések felett, ami nem tartozott a közgyűlésre és nem szerepelt a tárgysorozatban. Pl. a tyúk állva tojik vagy ülve. Alaposan kikiabálták magukat, de a tárgysorozat pontjainak megvitatására már nem volt idő. A vezetőség — aki esetleg indítványokkal akart jönni és utasításokat várt volna a jövőre nézve — kedvesegetten bandukolt a — korcsmába, ahol a gyűlésen résztvevők már pulykavörösen szidták mindenkinek a krisztusát.

Egyik nagymultu és elég tekintélyes anyagi javakkal rendelkező egyesület közgyűlésén, a vezetőség beszámolójának megtartása után, a több mint 300 résztvevő közül két indítvány hangzott el, az áhítatos templomi csendben. Az egyik így hangzott:

— Felhívom az igen t. vezetőség figyelmét a jobboldali szárnyajtó öszszetört ablaküvegére. A másik a runatári akasztó kampójának kiegyenesed sére hívta fel az igen t. vezetőség figyelmét. Hát ezért szükségtelen egyesüledit játszani. A céh törvény is hasonló sóhivatalokat alkot, ha nem adja meg arra is a le- etőséget, hogy ott mindenki szabadon, minden gátlástól mentesen véleményét nyilván- thason.

Azért a céhtörvény végrehajtási utasításába kéjük az alábbi szakasz beiktatását:

„A közgyűléseken, valamint a vezetőséghez benyújtott panaszok, kéréseknél mindenki használhatja anyanyelvét, ha az állam nyelvén nem tudja kifejezni magát.“

A kormány vegye komolyan ezt a törvényt és annak végrehajtá- ához és szelleméhez való igazodásához, adjon korlátlan mozgási lehetőséget az édekeltek részére.

Bővitse ki hatáskörét és tegye mindenki részére kötelezővé a tagságot.

A munkakamarák hatáskörét ruházza át a céhekre.

A munkakamaráknak mindenki köteles tagja lenni. Milyen okból, ha az eredeti hivatását nem tudja betölteni? A munkakamarák a múltban e politikai pártok jutalmazottjainak

menedékhelye volt. Minden poszton olyan emberek álltak, akiknek az iparossághoz kevés közük volt.

Semmi szükség ezekre a jövőben.

Minden szakmai céhnek iparhatósági jellege kell legyen. Itt szegődtessek a tanulókat, itt szabadítsák. Ezek adjanak ki segéd és mesterkönyveket, igazolványokat. Tanfolyamokat rendezhetnek, felügyeleti joguk legyen a tanonciskolák szakosztályaira, a szaktanárokat ezek ajánlására nevez ki a miniszter, a tanoncotthonok felügyelete is ezek hatáskörébe tartozzék.

Az érdekelt iparosság is vegye halálosan komolyan a törvény intézké-

Vizsgaanyag, szakoktatás, szaksajtó

A mester- és segédvizsgák tananyagára vonatkozólag a munkaügyi miniszter tervezetet készített. A tervezet elméletileg nagyon körültekintően van összeállítva, azonban — mint nálunk általában szokássá vált — nem számolt a realitással és ezáltal szinte lehetetlen feladatok elé állítja a háboru utáni iparos generációt, de talán jóideig az ezután jövő generációt is.

A munkaügyi miniszter részletes tervezete felsorolja 42 ipari szakma képesítési vizsgájának tananyagát. (Lásd Iparos Évkönyv). A tervezet nagyon szépen kicirkalmazza, hogy mit kell tudni egy segédnek és mesternek. Aki ezeknek a tudományoknak birtokába jut, uram bocsá, ... még egyetemi katedrát is kaphat, ha a mesterségében pangás állana be.

Ez a tananyag a 4 középiskolát végzetek részére is — elég „magas”. A romániai iparosságnak 50 százaléka pedig alig bír 4 elemi iskolai végzettséggel 40%-a 1-2 elemivel, 5%-a még a nevét se tudja leírni, a fennmaradó 5%-ot teszi ki azoknak a száma, akik 2-4-6-8 közép iskolát végeztek, vagy valamelyik ipari szakiskolába jártak. *A tanonciskolai végzettség nem jöhet számításba, mert ezek az intézmények sem a multban sem a jelenben nem tudták és nem tudják kellőleg betölteni hivatásukat.*

Tehát akkor, ilyen szituációt véve alapul, honnan legyen fogalma tegyük fel, egy Lónán felszabadult és legjobb esetben 4 elemi iskolát járt cipész segédnek, akinek még tanonciskolába se volt alkalma járni, hogy

déseit, mert ennek védelme alatt — a jelenlegi formájában is — legalább 60%-ban könnyíthet sorsán, ha az adott lehetőségekkel élni tud és azt ki is használja. Anyagilag megerősödhet, állami megrendelésekhez juthat, különböző kedvezményeket élvezhet, kizárólagos joggal dönthet minden szakmáját érintő kérdésben, közterheit csökkentheti, képviselőhöz juthat mi idázokon a helyeken, ahol sorsáról döntenek. Vissza szerezheti elvesztő félben levő tekintélyét és életlehetőségét.

Lépjenek ki eddigi közömbös viszszavonultságukból, érdekelyen mindenkit az ügyek menete és az anyagi áldozatoktól se riadjanak vissza, mert ha nem is azonnal, de később valamilyen formában élvezhetik idő és anyagi áldozatuk gyümölcsét.

a cipő kifogástalan elkészítésén kívül még azt is tudnia kell, hogy az emberi láb milyen anatómiai részekből áll? Vagy azt a szerszámot, amellyel dolgozik ki találta fel és ki használta először. Századonként mestersége milyen fejlődésen ment keresztül? Ezek az emberek elkerültek falujokból a városokba. A munkát kérőktől a mesterek soha sem kérdezték, hogy tudja-e milyen volt a divat 1200-ban? Vagy ki találta fel az ollót, a gyalut, a kalapácsot, a fésűt stb.; vagy egyszerű kamatszámítás, gyökvonás, hatványozás, tartságszabály, egyenes és görbe vonalak, vagy a kör négyszögösítéséhez ért-e.

Mit tud? Frakkot, mellényt, vagy nadrágot csinálni?

Mint tanuló, ha rátermettsége meg volt, igyekezett elsajátítani mesterségét, hogy kifogástalan darabot adjon ki kezéből. Ha felszabadult feljött a városokba gyakorlati tudását fejleszteni. De itt sem az irodalmi, a történelmi rész érdekelte, hanem igyekezett önállóításához szükséges tudnivalókat megszerezni. A modellek, a remek munkák csinya-binjának elsajátítása érdekelte, legjobb esetben szabászati „tanfolyamra” járt, munkaidő lejártá után, valamelyik jobb mesterhez.

Mint önálló iparos mesternek egyetlen szaklapja a divatlap volt. A végje, jó munkát, jóárut, pontos és udvarias kiszolgálást akart. Ha annyira fejlesztette üzemet, hogy a 2x2-4 tudása nem volt kielégítő, hivatalnokot állított be, aki intézett minden adminisztrációs ügyet.

Régen a négy középiskolát végzet-

tek ritkán maradtak meg a mesterségüknél, különösen ha az illetők szegény sorsuak voltak és nem nyílt kilátásuk az önállóításra. A négy közép iskolával már elmehettek posztához, vasúthoz altiszteknek vagy a pénzügyőrséghez. Ezeknél az intézményeknél nyugdíjas állást kaphattak és jövőjük 12 éves szolgálat után, biztosítva volt. Ebben az időben a szakirodalom még gyerekcipőbe járt. Szaktanfolyamokat az akkoriban szerveződő ipari munkások egyesületei rendeztek, de csak az ország nagyobb városaiban és csak egyes szakmák. Nyomdászok építőiparosok, bőriparosok, ruházati ipar stb., akiket a tudniakarás az önművelődés ösztönzött, ezekből lettek később az iparos vezetők és jobb mesterek. De a nagy tömeg nem jutott hozzá. Tanuló korában nem tanulták, később sem volt alkalmuk megtanulni, aztán meg a legkritikább esetben érdeklődtek valami után, mert nem érezték hiányát, boldogultak anélkül is.

A hábnru utáni generáció is így nevelkedett fel. Most már, ha rem volt lehetőségük még ön szorgalmából sem megtanulni a vizsga anyagot és évtizedeken keresztül úgy ahogy boldogultak vele, *szabad-e a kenyerét keresni és az érvényesítés lehetőségeitől elzárni ezeket az embereket azon a címen, hogy bár kifogástalan szakmunkások de nem tudják megmondani, hogy Kamcsatkában mielőtt felnem fedezték, milyen divat után öltözködtek az ottani lakosok.* Vagy a keresztes vitézek nadrágjai milyen gyártmányu posztóból készültek és mi a vegyi összetételük.

Miniszter Ur! A most „zajló” segéd- és mester vizsgákon ilyen és hasonló „ötletes” kérdésekre kell megfeleljenek, a deresedő haju 30-40 éves mesteri multtal rendelkezőknek, akiket a törvény paragrafusa, oda parancsolt, hogy megalázkodva saját műhelyükből kikérült „vizsgáztató bizottságok” előtt feleljenek a fenti „okos” kérdésekre. És elbuknak, *tömegesen buktatják el, az ilyen és hasonló kérdésekkel a vizsgára állók nagy százalékát.*

Hogy egy kis szatirát is viayünk a kérdésbe — például a legnagyobb történelemtudósok és régészek sem tudják megmondani, hogy a majdnem minden szakmában használt *kalapácsot* ki találta fel és kihasználta először? Ennek a kérdésnek feltételével az egész iparosságot el lehetne buktatni.

Még a „nagy tudomány” vizsgáztató bizottsági elnököket is.

Ezzel nem azt akarom mondani,

hogy szükségtelen a szakma történelmi fejlődésének tudása, az anyag amelyet feldolgoz milyen vegyi összetételű vagy azt a szerszámot amelyel dolgozik kitalálta fel, hogy a számtan, mérten és könyvelés stb. tudása fölösleges.

De erre először tanítani kell. Alkalmat kell rá adni, hogy meg tanulhassák. És azután vizsgára állítani őket, de csak a jelenlegi fiatal generációt.

Ezt a régieknek nem tanították, nem volt alkalmuk megtanulni és nem is tudhatják. De ha egyébként a gyakorlati vizsgán keresztül mentek, elméleti vizsgán a fenti kérdésekre való helytelen válasz nem képezhet hiba pontot és ezért senkit sem a mesterség gyakorlásától, sem meg alapozott életlehetőségeitől elűzni nem szabad. S ha ilyen okok miatt elbuktatnák valakit (és buktattak jó pár ezret) az illetők javára ügyüket haladéktalanul revidiálni és rendezni kell.

Ennek a kérdésnek közmegelegedésre való rendezése a most megalkuló céhek vezetőinek a legelső és legfontosabb feladatát kell képezze.

Revízió alá kell venni az összes munkakamarák által, kiadott mester- és munka könyveket, mert rengeteg visszaélés történt mindenhol. Olyanok kaptak jogtalanul könyveket akiknek nem jár és megvonták azoktól, akiknek minden formalitás nélkül ki kellett volna adni a könyveiket.

Végül beszéljünk a szakirodalomról. Ilyesmí uraim nálunk egyáltalán nem létezik

Történetek erőltet próbálkozások itt-ott, amit a szervezett munkásság és egy pár jó hiszemű kisiparos indított el. Rövid életűek voltak ezek a szaksajtók, mert a tömeg és a hivatalos közegek támogatása hiányában nem tudtak megerősödni. Kiadóját pedig az alsónadrágig vetköztette le.

Ezek a példák aztán minden újabb kezdeményezőt elriasztottak. Előző kormányainknak a pártlapok fontosabbak voltak mindennél.

Ezeket tömte pénzrel. Egy pár szakma ma is ad ki folyóiratot, de ezek is inkább közgazdasággal és szépirodalommal foglalkoznak, vagy valamelyik kartellnek szekerét taszítják előre.

Az ipari munkások adnak ki évente egy árkönyvet, ezek foglalkoznak egy-egy fontosabb újítással, de kisterjedelmük 3/4 részét törvények és egyesületük kérdéseinek leírása tölti ki. Külföldön minden ipar részére kitűnően szerkesztett folyóiratok jelen-

nek meg, de ezeket csak nagy nehézségek árán lehet behozni és más nyelvűség folytán csak kevesen tudják használni.

Miből tanuljon hát akkor az iparosság?

Honnan szerezzék meg mindazokat a tudnivalókat, amit nagy gondal és körültekintéssel a tervezet előír? Mert a tervezet elsőrangú. Ennek a tudásnak birtokosai a világon mindenhol érvényesülhetnek. Ha csak 20 százaléka megszerzi azokat a tudnivalókat, amit a tervezet előír, egyetlen külföldi szakmunkásra, vállalat vezetőre sem lesz szükség.

De ehhez először szükséges a munkügyi kormány által hathatósan támogatott szaksajtó teremtése, szakkönyvek kiadása, a tanoncoktatás tananyagának megreformálása. Minden nagyobb városban és centrumban a tanoncok részére szakmáinkint műhelyt kell felállítani, ahol kitűnő gyakorlati emberek vezetése mellett hetenként kétszer 4-4 órát a mesterség művészeiből, magasabb, a szablontól eltérő munkákon gyakorolnák magukat. Ezekben a műhelyekben történének meg a segéd- és mestervizsgák is. A befolyó jövedelemből pedig a szakma elesettjeit és a munkanélkülieket lehetne segíyezni.

Mert ezt egyuttal jövedelmeztetni is lehet. Mindezek megvalósítása nélkül a tervezet csak tervezet marad.

Évek óta az iparosság részére súlyosabbnál súlyosabb törvények és rendeletek jelennek meg, de azt az érdekeltekkkel nem ismertetik, még azok a testületek sem, akiknek ez egyenesen kötelessége volna.

Például az én felszólításomra jelent meg először egy román-magyar nyelven szerkesztett kis füzet a cluj-i munkakamara kiadásában, hogy mit kell tudni az iparosságnak az új ipartörvényvel kapcsolatban.

Addig senkinek se jutott eszébe, hogy az iparosságot tájékoztassa, hogy mi a joga és kötelessége. Mert ezáltal a felzaklatott kedélyek lecsillapodnak, amit a tájékozatlanság idézett elő, másodsor az illető hivatalnak is kevesebb veszélye van a tömeggel a törvény végrehajtásakor. „A törvény nem tudása, vagy nem ismerése, nem lehet mentség valamely szabálytalanság elkövetésénél” mondja a törvény kacskaringós paragrafusa. De ez nem huzható minden kaptafára.

A tömeget fel kell világosítani és megmagyarázni a legnagyobb részletességgel minden őt érdeklő törvényt, vagy rendeletet. Fentebb elmondottakat úgy az iparosság, valamint az érdekelt hatóságok és a kormány figyelmébe ajánjuk.

Kőrösy Árpád.

Miniszteri rendelet a vállalatok személyzeti kimutatásának beadásáról

A hivatalos lap december 30-iki számában jelent meg a nemzetgazdasági miniszter rendelete, amely szerint legkésőbb február 1-ig három példányban kell benyújtani az 1938 december 31-én a vállalatoknál alkalmazásban álló személyzet kimutatását. A kimutatásokat 30×40 cm. nagyságú papirlapokon kell elkészíteni két színben és pedig: fehér színben a több mint a 20 alkalmazottat és kék színben a 20-nál kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalatoknál. A kimutatásnak tartalmaznia kell a következőket: 1. A vállalat elnevezését; 2. pontos címét; 3. a cég jogi alakját; 4. a vállalkozás természetét; 5. a cég hivatali bejegyzés számát; 6. az 1938 december 31-én szolgálatot teljesítők létszámát (a fizetési kiutalások alapján); 7. a vállalkozás alaptőkéjét, vagy ha ilyen nem volna, a pénzügynél bejelentett tőkét; 8. a vál-

lalkozás bélyegzőjét és a törvényes aláírásokat. A kimutatásban fel kell tüntetni még: 1. részvénytársaságoknál az igazgatói tagokat, külön megjelölve az igazgatóság elnökét, a vagyonekezelőket, a szűkebbkörű igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait. 2. Más társaságoknál a társak neveit, megjelölve mindeniknél a vállalat vezetésében elfoglalt szerepet. 3. Az 1938. évben végrehajtott alkalmazásokat és elbocsátásokat a személyzeti csoportok alapján.

A kimutatás betérjesztésének kötelezettsége alól mentesülnek azok a vállalkozások, amelyek ötnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, feltéve, hogy mind a munkaadók, mind az alkalmazottak román állampolgárok. A kimutatásokat a vállalat székhelyén illetékes iparfelügyelőséghez kell beadni.

Az „Ipari Élet“ előfizetőihez, barátaihoz és olvasóihoz!

Az „Ipari Élet“-et két év előtt alapítottam, azzal a szent céllal, hogy egy olyan iparos érdekeket képviselő lapot fogok adni iparostársaim kezébe, ami nemcsak oktató és tájékoztató lapja fog lenni minden iparos testvéremnek, hanem az összes iparosság érdekeinek védelmezője is lesz.

Hogy mikép teljesítettem ezt az önkéntesen magamra vállalt nehéz feladatot, azt döntsék el előfizetőim, barátaim és olvasóim hatalmas táborra. A hozzám intézett nagyszámu elismerő levelek és szóbeli nyilatkozatok után úgy érzem, hogy ha nem is százszázalékosan, de a mai nehéz viszonyok mellett is megfeleltem a várakozásnak.

Az „Ipari Élet“ megindításával nemcsak súlyos erkölcsi obligóba kerültem, de még súlyosabb anyagi áldozat is nehezedett reám, amit mindig szívesen viseltem, mert azt tapasztaltam, hogy iparos társaim nemcsak szeretettel vették körül lapomat, de igyekeztek az anyagi gondokat nagybecsű előfizetéseikkel elviselhetővé tenni.

Voltak és vannak azonban még mindig olyan iparostársak, akik hosszú időn keresztül kapták lapo-

mat és szívesen fogadták, de mai napig is elfeledkeztek beküldeni előfizetési díjaikat, de valószínűleg csak hanyagságból tették ezt és remélem, hogy ők is igyekezni fognak erősíteni a saját érdekeiket szolgáló lapjukat, az *Ipari Élet*-et.

Az elmúlt év végén bizonyos zökkenés mutatkozott az *Ipari Élet* megjelenésében. Decemberben nem tudtuk el Expediálni lapunkat, elmaradt a karácsonyi számunk.

Miért? Erre most feleletet adni nincs módomban. Tekintse mindenki vizsmajornak esetünket.

Egyben bejelentem, hogy az *Ipari Élet* új érdekkörbe kapcsolódott bele, ami megerősödésünk jele és most még nagyobb anyagi lehetőséggel indulhatunk az újév felé. Lapunk ezután havonta kétszer, 15-én és 1-én a „Hermes“-nyomdával kiadásában jelenik meg és fog tovább azon az uton haladni, amit eddig követünk.

Kérem iparostársaim további jóakaró támogatását.

Kolozsvár, 1939. január 15.

Tisztelettel:

Körössy Árpád

az *Ipari Élet* szerkesztője.

Kinek milyen adóvallomást kell benyújtani 1939-ben

A hivatalos lap január 2-iki számában megjelent pénzügyminiszteri rendelet az egyenes adótörvény alapján közhírré teszi az 1939—40. pénzügyi évre benyújtandó adóvallomásokat az alábbiak szerint:

Január hó folyamán esedékesek:

A) 1936. évben osztályozott kisiparosok adóvallomásai, akiknek három évre szóló osztályozásuk 1939 március 31-én jár le;

B) azoknak adóvallomásai, akiknek osztályozásuk 1937 március 31-én járt le és akiket az 1938 április elsejei adóátvitelzési törvény értelmében az 1938—39 pénzügyi évre átvitelttek;

C) akik kereskedelmi vagy más hivatásukat 1938—39 év folyamán kezdték meg folytatni s akik számára az 1938—39. évre ideiglenes kivetést állapítottak meg s akiknek

végleges osztályozásuk vált esedékessé;

D) az évente megadózendó kereskedők és iparosok, valamint a betéti, közkereseti és részvénytársaságok adóvallomásukat legkésőbb április hó végéig nyújthatják be;

E) a szabadfoglalkozásuk adóvallomásai;

F) ingatlan és szállodatulajdonosok, lakosztályok, butorozott vagy butorozatlan szobák albérlésbe adó kimutatást kötelesek a kivetési pénzügyigazgatóságokhoz benyújtani, melyeknek tartalmazniuk kell a bérlő nevét, foglalkozását és a fizetett bért. *Április 1 és május 15 között esedékes:* az elemi és szuprakotaadónál jelzálog teher címén levonásba helyező összegek bejelentése.

Az év folyamán:

1. Valamely szabadfoglalkozás,

kereskedelem, ipar, erdőkitermelés megkezdésétől vagy véletlen jövedelem létrejöttétől számított 10 nap alatt adóvallomást kell benyújtani.

2. Ha az adófizető a kereskedelem, vagy mestersége folytatását beszünteti, valamint ha az ingatlantulajdonos ingatlanának értéke legalább az érték egynegyedével csökken vagy növekszik, vagy ha a teljes vagy részleges adómentességi időszak az egyenes adótörvény 17. szakasza alapján megszűnik, adóvallomást köteles benyújtani. Az adóvallomás benyújtásának határideje egy hónap, a kereskedelem vagy hivatás megszüntetésétől, vagy az ingatlan viszonyainak megváltozásától számítva.

3. A kereskedelmi és ipari vállalatok, amelyek akár állandóan, akár esetenként szabadfoglalkozásuk szolgálatait veszik igénybe, a szabadfoglalkozásu lakóhelyen illetékes kivetési kerületnek bejelenteni tartoznak a fentiek részére tiszteletdíj, részsedés, vagy jelenléti díj címén a tett szolgáltatások ellenértékékepen kifizetett összegeket, a kifizetés napjától számított egy hónap alatt.

A részvénytársaságok a mérlegmegállapító közgyűléstől számított egy hónap alatt kötelesek bejelenteni az illetékes kivetési pénzügyigazgatósághoz az igazgatóság és a felügyelőbizottság névsorát pontos címekkel együtt, megjelölve azokat az összegeket is, amelyeket fentiek az elmúlt év folyamán tantiem. fizetés, jelenléti díj, reprezentálási költség vagy más címen a részvénytársaságtól felvettek.

Jogvesztés és megtorló intézkedések:

az egyenes adótörvény 93. és 103. szakaszai az alábbi intézkedéseket írják elő azok számára, akik adóvallomásukat a fentirt időpontokig be nem nyújtják:

1. A kivetési hatóság a felet be nem idézi és az adót hivatalból veti ki.

2. A kivetendő adó egynegyedével mint bírsággal sújtják azokat is, akik hiányos adóvallomást nyújtanak be.

3. Ha az ingatlan- és szállodatulajdonos, vagy albérlésbe adó az F) pont alatti kimutatást kellő időben be nem nyújtja, fentieket az ingatlan adójának egynegyedével, mint pénzbírsággal büntetik.

4. A jelzálogterhek után levonásba helyezendő elemi és szuprakotaadót nem veszik tekintetbe a kivételné, ha azt a fent irt idő alatt be nem jelentették.

Dr. Bartha Ignác előadása az EME-ben

Az EME Jog- és Társadalomtudományi Szakosztályának „Románia gazdasági törvényhozása” címen folyó évi előadásorozatában e hó 9-én dr. Bartha Ignác tartott előadást az ipari törvényhozásról. A nagy felkészült ségű előadó bevezetőjében az céhrendszert ismertette, melynek jogszabályaitól indult el az ipari jogalkotás. Külön érdekessége volt a bevezetőnek az óromániai céhszervezet ismertetése. A régi magyar és regáti ipartörvény ismertetése után a háboru utáni ipari jogalkotásra tért át. Ennek kapcsán az új ipartörvényt, a szakszervezeti törvényt, a munkamarkáról szóló törvényt, a munkaközvetítés szabályozását, a fiatalok és női munkavállalók szociális védelmét, a társadalombiztosítás intézményét, a belföldi munkavédelmet, a munkaszerződés törvényét, a végzett munka fizetéséről szóló rendelkezéseket, a munkabíróság intézményét s végül az új céhtörvényt ismertette. A hatalmas anyagot felölelő előadás, mely másfél óráig tartott, mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Bartha Ignác előadásával élénken dokumentálta, hogy a száraznak tartott jogi előadásokat is lehet élvezetes formában előadni és a jogi előadásoknak is lehet oly előadói sikere, mint egy színes, vetített képes előadásnak.

Az Iparos Évkönyvet

az egész ország magyar iparosságá szeretettel fogadta. Első kiadás elfogyott. A második kiadás árát leszállítottuk, hogy azok is hozzájuthassanak, akik kevesebb anyagiakkal rendelkeznek. Bár a szakmai rész nagy terjedelme miatt lemaradt, mégis nagy értéket jelent minden iparos részére, mert megtalálja benne mindazokat a tudnivalókat, amelyekre a napi életben elkerülhetetlenül szüksége van. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik észrevételeikkel és javaslataikkal felkerestek és azokat a jövő évi tartalom összeállításakor figyelembe vesszük. A második kiadás ára 40 lei. Megrendelhető a „Centrala” könyvnyomdában Cluj, Regina Maria 37.

A helytartótól kérték az aradi pékek a kenyérrilleték eltörlését

A közigazgatási törvény feljogosítja a városokat különböző városi adók kivetésére és többek között megengedi azt, hogy a városok a kenyérré is illetéket vessenek ki. Ez a kenyérrilleték különként 22 banit tesz ki. Temesvárott és Brassóban ezt a kenyérrilletéket már tavaly óta szedik. Az aradi polgármesteri hivatal nemrég szintén kivette a kenyérrilletéket és pedig annak szedését két hónappal visszamenőleg mondotta ki. Az aradi polgármesteri hivatal nemrég szintén kivette a kenyérrilletéket és pedig annak szedését két hónappal visszamenőleg mondotta ki. Az aradi pékeket ez a körülmény súlyosan érinti annál is in-

kább, mert több pék ellen a visszatérő fizetendő kenyérrilleték összege erejéig végrehajtást is foganatosítottak. Sechei Alexandru, az erdélyi és bánági pékek szövetségi elnökének és Gajo Andrei titkárnak vezetése alatt több aradi pékmester küldöttségileg jelent meg Marta dr. királyi helytartónál, akinek emlékiratot nyújtottak át. Kérték, hogy a helytartó a kenyérrilletékek visszamenőleg való szedését hatálytalanítsa és rendelje el ezen a címen foganatosított végrehajtások megsemmisítését. Marta dr., királyi helytartó biztosította az aradi pékeket jóakaratról, kijelentette, hogy emlékiratuk alapján az ügyet megvizsgálja és elintézi.

A szövetkezetek regiszterei mentesek a bélyegilletékek alól.

A pénzügyminiszter intézkedett, hogy az adóközegek ne követeljék a szövetkezetek regisztereinek bélyegilletékekkel való ellátását, mert ezek, az érvényben levő törvényes intézkedések értelmében, mentesek a bélyegilletékek alól. A repülőbélyeg-törvény rendelkezése alól azonban nem mentesek.

Szerkesztői üzenetek

Szavakra kiírt pályázatunkra 8 pályázat érkezett be, de sajnálattal kell megállapítsuk, hogy a pályázók egyrésze eltért a pályázat feltételeitől, szakmai téma helyett gazdaságpolitikával pályázott. Három rádió, elektrotechnikával és távolbalítás problémájával foglalkozik. Ennél a háromnál súlyosbító körülmény, hogy „Tolnait” és a „Rádió Életet” mi is olvassuk. Feltételezzük, hogy olvasóink nagyrésze szintén olvassa ezeket a folyóiratokat. Ezért a pályázat határidejét 1939 március 1-ig meghosszabbítjuk.

Több kéreményes mesternek. Igazuk van. Még sem tehetünk másképp. Mi is tudunk a dolgokról, sőt talán többet és részletesebben. Egyelőre várunk vele de később okvetlenül nyilvánosságra hozzuk viselt dolgait. Nem érdemelnek kimélet, de mi mégis várjuk, hogy sorsuk jobbra vagy balra dül-e el. Ettől függetle-

nül kötelelességszerűen tovább is helyet adunk és napirenden tartjuk ügyüket, a többi szakmai tésztületekkel együtt s reméljük, hogy ebben a munkánkban úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogatni fognak az ország képményesprő mesterrei. Eddig elég súlyos anyagi áldozatot hoztunk. 50.000 lej tesz ki a hátrélék előfizetésekben. Tanácsukat megfogadjuk és külön-külön is felszólítjuk őket, ha szükség lesz rá, ügyvéd útján is, de reméljük, hogy erre nem fog sor kerülni. Most van a szezonjuk és így könnyebben eleget tehetnek fizetési kötelezettségeiknek.

Az egész vezetőség felelős és elég súlyos következményeket von maga után. A „Harnarul” költsége 8000 lej tesz ki és cca 15000 lej a nyomtatványok. Mi elég türelmesen 1 évig vártunk és azt az egy hónapot még ráadjuk. Az információkat köszönjük.

Prodancuk ur! Mi türelmesek vagyunk. Kerülete az 50000 lejből 7000 lejel van „benne”. Azóta még nem tartottak ülést? Az Ön tetele 500 lej. Várjuk kerületéből a pénzt és értesítést.

K. J. Országos vezetőségi határozat szükséges. Okvetlenül fellebbezze meg a törvényszéken.

AZ „IPARI ÉLET”

szerkesztősége és kiadóhivatala

C L U J

Str. Gh. Dima 2. (Minorita-u.)
Hermes-nyomda.

SZABADALOM és VÉDJEGY

Rovatvezető: **Dr. Salamon Ignác** ügyvéd.

E rovatot érdeklő mindenemű levelezés vagy információ egyenesen a rovat vezetőhöz intézendő: **Cluj, Str. Garagiale 1.**

A szabadalom és védjegy kérdése

Hazánkban a találmányi szabadalmakról többféle törvény intézkedik.

Még ma is érvényben van az erdélyi részeken több idevonatkozó törvény, amelyek azonban csak egyes anyagi kérdések elbírálásánál jönnek figyelembe. Ezzel szemben igen nagy fontossága van a regáti 1906. január 17-i törvénynek, mely kisebb módosítást szenvedett 1907. febr. 21-i és az 1927-i törvény által.

A szabadalmi hivatal Bukarestben van a Nemzetgazdasági Ministerium kebelében. Hivatalos elnevezése „Oficiul Proprietății Industriale“.

Figyelembe jönnek a fenti törvényeken kívül a nemzetközi szerződések. Ilyen szerződés a Párisban

1883. év március 20-án létrejött egyezmény, amely „Az ipari tulajdon védelmére“ kötött és amely kimondja, hogy a szerződő államok az ipari tulajdon védelme céljából „Unióba“ egyesülnek.

Ezen egyezmény többször került revízió alá, így Brüsszelben 1900. december 14-én, Washingtonban

1911. év június hó 2-án, Hágában 1925. év november hó 6-án és Londonban 1934. év június hó 3-án

Románia 1920 év június hó 17-én kelt rendelet-törvénnyel járult hozzá a nemzetközi egyezményekhez.

Nálunk a Hágában 1925-ben és Londonban 1934-ben létrejött módosított szöveg nincs érvényben, minthogy ahhoz Románia nem járult hozzá és így csak az azelőtt érvényben volt szövegek emelkedtek törvényerőre.

Ebből a sokféle törvénylabirintusból a szabadalom-tulajdonos, vagy szabadalmat igénylő fél nem egykönnyen igazodhatik el, legtöbb esetben olyan hibát követ el, ami később sok kellemetlenségre és bosszúságra vezethet, sőt mint több szabadalmi per igazolja, kár származik.

Ezt az iparra és kereskedelemre igen fontos kérdést az Ipari Élet napirenden kívánja tartani és állandó rovatot nyit abból a célból, hogy az érdekelteket szakszerűen oktassa a megfelelő eljárásra.

Általános tudnivalók:

Mi lehet a szabadalom tárgya és ki jelenthet be szabadalmat?

Szabadalmat akár belföldi, akár külföldi egyén teljesen egyenlő joghatállyal jelenthet be. Szabadalmat nyerhet, ha annak tárgya iparilag vagy kereskedelmileg hasznosítható. A szabadalmat szabadalmi hivatal előzetes vizsgálat nélkül adja meg, kifejezetten elhárít magától minden felelősséget, nehogy valamiért felelőssé legyen tehető.

Miképp szövegezzük meg a bejelentést?

A szabadalmi hivatal semmi irányban nem folyik be annak szövegezésébe, a bejelentőnek fokozott figyelemmel kell lennie a bejelentésnél, mert egy rosszul bejelentett szabadalom igen könnyen megkerülhető és a tulajdonosának nagy károkat okozhat. Különösen fontos az igénypontok megszövegezése mert

egy szabadalom értéke attól függ, hogy mennyire van igénypontok által megvédve.

Nem szabad sem tulsokat benne igényelni, mert a tulságos precizozás akárhányszor vitára ad alkalmat. Különösen az igénypontok megszövegezése miatt szükséges szakemberhez fordulni.

Mit nem lehet szabadalmaztatni?

Megismertetjük az olvasóval, hogy a törvény tiltja és nem szabadalmazza azokat a találmányokat, a melyeknek célja vagy felhasználása törvényellenes, erkölcs-telen, az egészségre ártalmas, vagy pedig a közönség félrevezetését célozza. Nem lehet sem elveket, vagy tudományos tételeket szabadalmaztatni, valamint olyan találmányokat sem, melyeknek tárgya az államnak van fenntartva. Nem lehet az emberi és állatok élelmezését szolgáló eszközök és élelmi cikkek, sem pedig gyógyszerösszetételeket vagy bármilyen gyógyítás vagy fr-töltlenitési eszközöket sem szabadalmaztatni. Pénzügyi és hiteltervezetek és kombinációk, valamint tanítási, ellenőrzési és könyvelési metodusok szintén nem lehetnek tárgyai a szabadalomnak. Nem szabadalmazták az örökmozgó készüléket (perpetum mobile), holott ez a törvényben kifejezetten nincs is benne, de annak megoldását a tudomány lehetetlennek tartja. A perpetum mobilek megszerkesztésével igen sokan foglalkoznak, sőt burkolt formában már sok bejelentés is történt, annyira tökéletesnek gondolták.

Külföldiek jogai.

A fentebb hivatkozott nemzetközi szerződések igen fontos rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek biztosítják az idegenek jogait. Így kimondja az egyezmény, hogy az idegenek egyenlő jogokat élveznek az illető állam polgáraival, amennyiben eleget tettek az állam által polgárainak szóló követelményeknek, de kiemeli, hogy sem az országban való lakás, sem pedig telep létezését az idegenektől megkívánni nem lehet.

Fontos része az egyezménynek, hogy elsőbbségi jogot biztosít az Unio államaiban a szabadalmak, a védjegyek és ipari minták tekintetében, amennyiben azokat érvényes módon jelentették be és kimondja, hogy a találmányi szabadalmak tekintetében 12 hónap a védjegyek és ipari minták tekintetében pedig 4 hónap az elsőbbségi idő, amely alatt a külföldi bejelentéseket eszközölni kell.

(Folytatjuk)

Rovatvezetőnk szabadalmi és védjegy-ügyekben (Cluj, Str. Caragiale 1. II. 10. (sétatéri villa) lakásán délután 4 és 6 óra között szívesen ad felvilágosítást. 30 lei postabélyeg beküldése ellenében, levélben válaszol.

SZABADALMI HIREK

Találmányi szabadalmak tulajdonosainak előjogai az A. C. E. X.-ben. A Monitorul Oficial 1939 évi január hó 9-iki számában törvényrendelet jelent meg, amely Administrația Comercială pentru Prospeccțiuni și Explorări Miniere cím alatt törvényrendeletet közöl és amely — amint a cím is mutatja — bányászati kutatásokkal és kitermelésekkel foglalkozik. A törvény a 47. szakasz 2. bekezdésében, d) pont alatt kimondja, hogy a létesített intézmény szabadkézből vásárolhat olyan cikkeket amelyek szabadalmak által vannak védve bármilyen összeg erejéig, anélkül, hogy erre nézve versenytárgyalás tartana.

Villanykörtefoglatat szabadalom tekintetében a tulajdonos gyártási engedélyt ad, esetleg más kombinációban is hajlandó szabadalmát értékesíteni. A szabadalom több áramkörös égő használatára is alkalmas. Cím a kiadóban.

Életképes szabadalom bejelentéséhez a feltaláló társat keres. Cím a kiadóban.

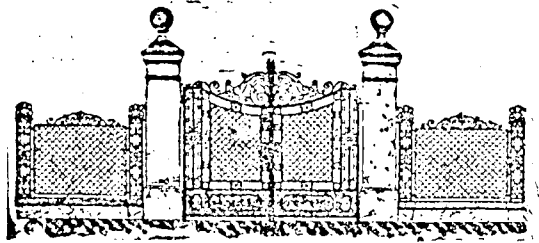
A szabadalmi törvény magyar fordítása rövid magyarázatokkal ellátva, kapható a szerzőnél: *Dr. Salamon Ignác Cluj, Str. Caragiale No. 1. (sétatéri villa)*. Ára: 30 lei. Keresztkötés alatt 35 lei postabélyeg bevétele ellenében szállítja.

AZ „IPAROS ÉVKÖNYV”

*nélkülözhetetlen és
hasznos kézikönyv
minden iparosnak.*

II. kiadás
40 leiért kapható a
Centrela-könyvnyomdában
Cluj, Strada Regina Maria 37. sz. alatt.

Fabrica de prelucrat sârmă,
lăcătușerie, mobilă de fier și alamă

L É B E R

Sodrony-, lakatosáru-, vas- és rézbutorgyár
Cluj

Birou și depozit — Iroda és üzlet
Cluj, Strada Regina Maria No. 19

Impletitur de sârmă, țesături Sodronyfonatok, sodronysző-
de sârmă, garduri decorative, vetek, diszkerítések, kapuk, aj-
porți, uși, diverse articole de tók, különféle sodronyárucl-
sârmă, mobilă de fier și alamă kek, továbbá vas és rézbutorok
BALAMALE IN TOATE CSUKLÓSPÁNTOK MIN-
DIMENSIUNILE DEN MÉRETBEN

CERETI OFERTĂ! — KÉRJEN AJÁNLATOT!

Fabrica de articole de tinichea

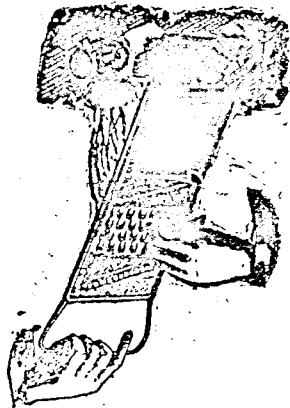
Iosif Bozsák

Bádogáru-üzem — Blechwaren-Erzeugung
Timișoara IV., strada I. Văcărescu, 36

Cel mai eficient izvor de cumpărare în toată țara de articole din tinichea și articole de bucătărie

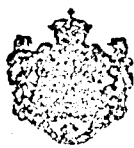
Pentru revânzători ofertă gratuită!

Legelőnyösebb beszerzési forrás mindenemű bádogáruban és konyhafelszerelési cikkekben
Viszonteladók kérjenek díjtalan ajánlatot!

Billigste Bezugsquelle in
sämtlichen Blechwaren und
Küchengeräten

Für Wiederverkäufer
senden wir auf Wunsch
kostenloses Offert!

Egy új év kezdődött!!!

Mindenki próbálja ki a szerencsését!

1939-ben

az első huzás

Január 15-én

Ujítsák meg sorsjegyeiket

Egy sorsjegy az Állami Sorsjátékon a legkedvesebb ajándék!

Versandhandlung Neukölln

METALLWAREN,
BELEUCHTUNGSKÖRPERN,
KORB- u. HOLZWAREN,
HAUS- u. KÜCHENGERÄTEN

Handlung Strauß & Co.

LEIPZIGER FRÜHJAHRSMESSE 1939
vom 5. bis zum 10. März

M

LEIPZIGER FRÜHJAHRSMESSE SAMMELLEIPZIG

Koch